

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ใจดวงนี้พร้อมที่จะเลิกเลอ

ก่อนจ้งหัน

จะพูดวิธีการภาวนาให้ฟังสำหรับผู้เริ่มแรก ยังไม่ได้หลักได้เกณฑ์คว้านั้นคว้านี้ แล้วก็คว้าน้ำเหลวซึ่เกลียวไปเสีย การภาวนาเริ่มต้นเราจะเอาคำบริกรรมใดก็ได้มากำกับใจเรา เช่นพุทโธ หรือธัมโม หรือสังโฆ หรืออาปานสติ ตามแต่อารมณ์ที่เราชอบตามนิสัยของเรา แล้วมาตั้งให้จิตทำงานกับคำบริกรรมนั้น เช่นพุทโธๆ นี่คืองานของจิต คำบริกรรมใดก็ตาม เมื่อนำเข้ามาแล้วนั้นเรียกว่าเป็นงานของจิต ให้จิตทำงานอยู่กับคำบริกรรมนั้น โดยมีสติควบคุมอยู่ทุกคำบริกรรมของธรรมบทใดก็ตาม สติเป็นสำคัญมากนะ เอาให้ท่านทั้งหลายไปทดลองทำดูซินะ ถ้าหากจริงจ้งตั้งได้ๆ ท่านทั้งหลายจะเห็นของอัศจรรย์ในหัวใจของท่านเอง

เวลานี้ไขว่คว้าทั่วโลกดินแดน เอาฟืนเอาไฟเผากันทั่วโลก นี่ละคือกิเลสพาหา หาความสุขมีแต่ฟืนแต่ไฟ เอาธรรมพาหาความสุขดูซิ วันหนึ่งตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งถึงค่านี้นั้นก็ชั่วโง่ คิดตั้งแต่เรื่องกิเลสตัณหาทั้งนั้น เรื่องอรรถเรื่องธรรมจะแยบๆ นิดหนึ่งมีน้อยมากนะ แยบนิดหนึ่งเท่านั้นก็ยังมีน้อยมาก ส่วนมากไม่มี เป็นแบบสัตว์เดียรัจฉาน เรายังภูมิใจเราอยู่หรือว่าเราเป็นคนๆ มันไม่ได้มีหางเฉยๆ นะ เอาหางใส่ปั้งเข้าไปก็เป็นหมาเต็มตัวเลยละ ไม่มีพุทโธ ธัมโม สังโฆ นี่เครื่องหมายของมนุษย์นะ สัตว์ไม่มีธรรมเหล่านี้ประจำใจ เรียกว่าสัตว์ได้ทั้งนั้น เราถ้าไม่มีอันนี้ประจำใจแล้วเรียกว่าสัตว์ได้ เพราะธรรมนี้เป็นธรรมประเสริฐเลิศเลอ สมกับความเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีกว่าสัตว์ทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจำให้ต๊ะนะคำพูดคำนี้

ให้ตั้งเป็นคำบริกรรม เช่นพุทโธ ให้จิตทำหน้าที่อยู่กับพุทโธๆ มีสติควบคุมงานกิเลสจะหนาแน่นขนาดไหนก็ตามเถอะ แต่เรื่องความคิดความปรุงของใจนี้ละสำคัญมาก มันจะผลัดดันออกมาๆ ให้คิดให้ปรุง เราเอาคำบริกรรมใดก็ตามมันจะคอยปิดออกๆ กิเลสนะ ตัวอยากคิดอยากปรุงไปตามความชอบใจ ความชอบใจก็คือเรื่องของกิเลส มันจะผลัดดันขึ้นมาภายในใจ นี่พูดถึงเรื่องนักภาวนา เฉพาะอย่างยิ่งพระเรา ให้เอาไปปฏิบัติลองดูซิ ให้ตั้งสติให้ดี งานการใดก็ตามเคลื่อนที่ไหวตัวไปที่ไหนก็ตาม สติติดแน่นๆ นี่เรียกว่างานไม่ปล่อย งานของธรรมไม่ปล่อย แล้วจิตนี้มันจะคึกคะนองเหมือนม้าออกสนามก็ตามเถอะ มันจะสงบลงได้ๆ เอาให้หนาแน่นขึ้น สติดีเท่าไรคำบริกรรมกับจิตติดแน่นกันเรียกว่าทำงานเพื่อธรรม เพื่อธรรมก็เพื่อความสงบใจ แล้วจิตจะแสดงความแปลก

ประหลาดขึ้นมาๆ นี่เบื้องต้นที่ตั้งรากฐานของจิตใจ ต้องตั้งนี้ด้วยกันทั้งนั้นแหละ ตั้งให้ตรงนี่นะ

นักภาวนาไม่น่าจะมีงานมีการอะไรเข้ามายุ่งเหยิงวุ่นวายนะ เฉพาะอย่างยิ่งวัดป่าบ้านตาด ผมรักสรวงพระปฏิบัติมากที่สุด ไม่ให้สิ่งใดเข้ามายุ่งนะ งานการภายนอกก็ทำ ยิบๆ แยะๆ นิดหน่อยที่จะเห็นว่าจำเป็นทางเรื่องภายนอก แต่เรื่องภายในคือจิตตภาวนามีสติเป็นพื้นฐานนี่เป็นงานสำคัญมากสำหรับพระเรา ภาวนาไปที่ไหนๆ มันก็ไม่ได้เรื่องได้ราว โลเลๆ ก็คืองานที่ทำเป็นชิ้นเป็นอันไม่มี มีแต่เรื่องโละๆ แต่ที่ไม่โละคือกิเลสถูกลง หัวใจพระนั่นซิ เผลอทั้งวันๆ กิเลสเอาไปกินหมดๆ ท่านทั้งหลายจำให้ดี นี่พูดอย่างแม่นยำ เราฝึกมาแล้วสอนตัวเองเอามาแล้วผ่านมาแล้วทั้งนั้นนะนี้ ได้ผลเป็นที่พอใจๆ จนได้นำมาเทศน์นี่ละ ให้เอาไปปฏิบัติ

อย่าเหลาะแหละทำอะไร พุทธศาสนาไม่มีคำว่าเหลาะแหละนะ จริงจังทุกอย่างเหลาะแหละๆ มีแต่เรื่องกิเลสเข้าแทรกธรรมดาๆ เรื่องของธรรมแท้ไม่เหลาะแหละ ทำอะไรๆ ให้มีสติติดๆ งานจะเป็นชิ้นเป็นอัน ไม่ค่อยผิดพลาดนะคนมีสติทำงาน อันนี้เรื่องสติไม่ทราบว่าเป็นยังไง ตั้งแต่เกิดมาก็ไม่เคยได้ยินว่าสติๆ ไปถามโคตรพ่อโคตรแม่อีก พ่อแม่ก็ไม่เคยมีสติสั่ง ไปถามปู่ทวดอีกก็ไม่เคยมีสติสั่ง เรื่อยมาจนกระทั่งถึงพวกหลาน หลานพวกเรานี้ก็ไม่มีสติสั่ง พวกนี้เหลวไหล ถือพุทธศาสนาอะไรก็ไม่รู้ จำให้ดีนะ

เราอยากให้ท่านทั้งหลาย ได้เห็นความแปลกประหลาดในหัวใจของท่านนั่นเองนั้นนะ เอาธรรมเข้าไปจับดูซินะ มีแต่กิเลสพอกพูนอยู่เต็มหัวใจ ไปที่ไหนจึงเป็นเหมือนส้วมเหมือนถ่านเคลื่อนที่ไป พวกส้วมพวกถ่านเคลื่อนที่ กิเลส ขี้โลภ ขี้โกรธ ขี้หลง มันเคลื่อนที่ไหวตัว นั่งนิ่งมันก็อยู่นั้นนะกิเลส นี่เรียกว่าส้วม ส้วมถ่านมันนิ่ง ส้วมถ่านสงบตัว ส้วมถ่านเคลื่อนที่ก็คือกิเลสอยู่ในหัวใจเรา พาคิดนั่นคิดนี่เคลื่อนที่ ให้พากันจำ เอาธรรมจับเข้าไปซินะ กิเลสวิเศษวิโสอะไร ทำโลกให้เดือดร้อนวุ่นวายตายกองกันมานี้ มีแต่เรื่องกิเลสทั้งนั้น ธรรมไม่มีคำว่าตายกองกัน เอาให้ดีนะ ขอให้เด็ดให้ขาดสักทีเถอะ นักปฏิบัติเราเฉพาะอย่างยิ่งคือพระ ขอให้จริงใจจัง พระพุทธเจ้าโกหกโลกจริงๆ หรือ มีแต่เราโกหกเรานะ ธรรมพระพุทธเจ้าไม่มีคำว่าโกหก มีแต่พวกลูกชาวพุทธๆ นี่ละมันตัวโกหกเก่งนี่ซิ โกหกตัวเองนั่นแหละ ว่าจะทำอย่างนี้กลับไปทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้นกลับไปทำอย่างนี้ กลับไปไหนๆ กิเลสเอาไปถูกลงๆ ทั้งนั้นนะ พากันจำให้ดี ภาวนาไม่ได้หลักได้เกณฑ์

อยู่ที่ไหนขอให้สติให้ดี จำให้ดีคำนี้นะ สติเป็นพื้นฐานสำคัญมากที่สุดทีเดียว ออกจากสติความเคลื่อนไหวไปมากก็เป็นสัมปชัญญะ ความรู้รอบตัวรอบอาการกิริยาความเคลื่อนไหวของตัว ถ้ามีอยู่โดยจำเพาะ ก็เรียกว่าสติ จับอยู่กับคำบริกรรมก็เรียกว่าสติ ในขั้นเริ่มแรกต้องใช้คำบริกรรม จิตไม่มีงานทำเร่ว่อน คำว่าโน้นคว้านี้ไปได้ ให้มีคำบริกรรม

เป็นงานของจิตให้ทำอยู่นั้น ต่อไปพอจิตมีความสงบเรียบร้อย งานของจิตก็คือความสงบนั้นแหละ สติติดอยู่นั้นเรื่อย ๆ จำเอานะ เอาละให้พร

หลังจ้งหัน

ตะกี้นี้ได้พูดถึงเรื่องการภาวนา ชาวพุทธเรา อย่าว่าแต่ชาวพุทธเราทั่ว ๆ ไปเลย ชาวพระเราก็ไม่เป็นท่าและไม่สนใจภาวนาเลยมีแยะในพุทธศาสนาของเรา ความจริงแล้วพระนั้นละคือนักภาวนานะ พระในครั้งพุทธกาลคือนักภาวนา เข้าไปอยู่ในป่าในเขาล้วนแล้วแต่ไปอยู่อบรมภาวนาเพื่อรักษาอารมณ์ ไม่ให้ยุงสิ่งอื่นเข้ามาประสานแล้ววุ่นวายไปได้ง่าย รักษาอารมณ์อยู่ในป่าที่สงบสงัดด้วยการภาวนา ผู้ที่ทำเอาจริงเอาจังจะเห็นผลประจักษ์ด้านจิตตภาวนา ไม่ต้องคาดหน้าคาดหลัง สด ๆ ร้อน ๆ คือการภาวนาด้วยความตั้งใจ ผลสะท้อนจะปรากฏขึ้นตามเหตุที่สด ๆ ร้อน ๆ ซึ่งเราทำด้วยความตั้งใจนั้นละ

ตะกี้ก่อนจ้งหันได้พูดถึงเรื่องการตั้งสติ คือการตั้งสติธรรมตา เช่นอย่างการขบการฉันการอยู่การกินของเรา ตั้งธรรมตา สติก็เริ่มมีขึ้นตามขั้นธรรมตา ที่เราจะตั้งสติให้มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งเพื่อมรรคผลนิพพาน การตั้งสติก็ต้องมีเครื่องพยุ้อีกนะ ส่วนมากจะมักถูกพวกอาหารเบา ๆ ผ่อนอาหาร ช่วยสติได้ดี เราได้ทำแล้วนะเหล่านี้ไม่ใช่ไม่ได้ทำ ทำแล้ว ทดลองอย่างนั้นทดลองอย่างนี้ อยู่ในวงของธรรมนั้นแหละ อันไหนที่ถูกจริตของเราเอาอันนั้นมาอย่างนั้นแหละ พื้นฐานสำคัญสตินี้ต้องอาศัยสิ่งช่วยเหลือ เช่นผู้อดอาหาร ผ่อนอาหารดี

พอเริ่มผ่อนอาหารสติจะเริ่มตั้งตัว ๆ อดอาหารนี้มันหนักอยู่นะ ต้องเป็นจ้งหะหนัก ๆ อดอาหาร ตั้งสติเอาจริงเอาจังนี้เป็นขั้นหนึ่ง ผ่อนอาหารตั้งสติไปเรื่อย ๆ คืออยู่ตามแต่นักปฏิบัติจะเอาไปพิจารณาตัวเอง เฉพาะอย่างยิ่งพูดถึงนักบวชนักปฏิบัติจริง ๆ ต้องมีหลักมีเกณฑ์การฝึกหัดตัวเอง ไม่ใช่ทำสุ่มสี่สุ่มห้าไป พออดอาหารไปหลายวันเท่าไร ๆ สติไม่ผล่อตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับ นั้นเห็นไหม นี่ค่อนข้าง ๆ ไปแล้วนะ อดอาหารสามสี่วันไปแล้ว ทดลองดู สามสี่วันไปแล้วนี้ ไม่ผล่อ ๆ ตลอด ตั้งแต่ตื่นนอนถึงหลับ เราอดอาหารได้แค่ ๗ วันไม่เลยนั้นไปละ คือกะว่าพอดี ๗ วัน อย่างมาก ๗ วัน ส่วนสี่ห้าวันนั้นเป็นประจำ

ทีนี้พอถึง ๗ วันสตินี้แนวเลยไม่มีผล่อ พอเรามาจ้งหันสติจะค่อยหลุดล่อยลงไป ๆ ทีนี้มาอยู่ในผ่อนอาหาร พอทรงตัว ๆ เรื่อย ๆ สติเป็นสิ่งสำคัญประคองความเพียรได้เป็นอย่างดี ถ้าไม่มีสติไม่เป็นท่าแหละ อันนี้มันต่างนิสัยกัน สำหรับนิสัยเรามากจะตัดกันด้วยการอดอาหาร จนกระทั่งมันท้องเสียจะตายปีจะช่วยชาติบ้านเมือง นี่ท้องเสียมาตั้งแต่ออกปฏิบัติ พอพรรษา ๑๐ รู้แล้ว ออกพรรษา ๗ ออกก็เริ่มละ คืออดอาหารมันช่วยได้ดี จึงอดตลอดไปจนถึงพรรษา ๑๐ รู้สึกท้องแปลก ๆ อยู่ แต่ไม่เคยสนใจกับท้องกับไส้อะไร

ยิ่งกว่าธรรม หมุนแต่กับธรรมเรื่อย ๆ น้อดไปเรื่อย ๆ อย่างนั้นนะ ทนทุกข์ด้วยการอดอาหารมาก แต่ผลได้ดี คือประคองความเพียรได้ดี ๆ เรื่อยไป จึงมักจะอดอาหารเรื่อยไป เราไปที่ไหนมักจะเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นจึงชอบไปองค์เดียว

ไปกับเพื่อนฝูง เราอดท่านไม่อดก็ยังไง ท่านก็ต้องคิด ท่านต้องอดกับเรา คิดถึงใจกัน ถ้าไปองค์เดียวนี้ตัวเองเป็นตัวเอง ป้าช้ำอยู่กับตัว นั้นเห็นไหมล่ะ ลงอันเดียวกันหมด อยู่ที่ไหนเป็นความเพียรตลอด นี่ละอยู่องค์เดียวเป็นอย่างนั้น เราจึงชอบไปแต่องค์เดียว เดินจากบ้านนี้ไปถึงบ้านนั้น ว่าจะขาดความเพียรเพราะเดินทางไม่มี เดินจงกรมตลอดเลย นั้น ไปถึงไหนก็ถึงนั้น ถึงไหนถึงกัน ความเพียรอยู่กับตัวตลอดเวลา นี่ละอำนาจของสติสำคัญมากนะ เราได้ทำมาแล้วนะพูดเหล่านี้ สติสำคัญมากทีเดียว

แต่นิสัยเรามันชอบไปทางอดอาหาร ทุกข์ยากลำบากเพราะอดอาหารนั้นแหละ แต่ว่าได้ผล ๆ นั้นซิ จึงทนมาเรื่อย จนกระทั่งถึงพรรษา ๑๖ ล่วงไปแล้ว เอา พูดให้มันเต็มย่น เสียเลย ว่า ปี ๒๔๙๓ นั้นละลงเวทีการฝึกกัน ที่นี้ตั้งแต่นั้นมาไม่อดเลย นอกจากธาตุขันธ์ไม่ดีแล้ววันนี้ไม่ฉัน ถือเป็นธรรมดา ไม่ใช่ตั้งใจอดอาหารเพื่อละกิเลสถอนกิเลสนะ อดเกี่ยวกับเรื่องธาตุขันธ์ ตั้งแต่พรรษา ๗ ไปถึงพรรษา ๑๖ ถ้าปีนี้เป็นปีที่ทรมาณมากที่สุดแหละสำหรับเราเอง จึงมักไปแต่องค์เดียวมันเป็นความเพียรตลอด ไปองค์เดียวอยากกินก็กิน ไม่อยากกินก็วันก็เราเอง ๆ มันจะตายเสียจริง ๆ ก็ไปบิณฑบาตมากินเสียวันหนึ่งเท่านั้น แล้วหายเจียบไปเลย พอประคองธาตุขันธ์ไปได้เท่านั้น เอาละ ความเพียรมันเด็ด ๆ

อดอาหารหลายวันเท่าไรธาตุขันธ์จะไปไม่ได้ จิตนี้เหมือนจะเหาะเหินเดินอากาศ มันส่งทุกอย่างอยู่ในหัวใจนี้ ธาตุขันธ์นี้อ่อนเปียก ๆ แต่จิตใจนี้สว่างาม ๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งวันทั้งคืนส่งอยู่ภายในจิตนี่นะ นี่การอดอาหาร นิสัยของเราชอบอย่างนี้ จึงมาพูดให้หมู่เพื่อนฟังว่า ไม่ใช่คำสั่ง ไม่ใช่คำสอน แต่เป็นคำบอกเล่าธรรมดา เราว่าอย่างนี้นะ คืออันนี้จะสอนให้จริงให้จริงนั้นก็เป็นนิสัยของแต่ละคนที่จะหาอุบายวิธีการตัดแปลงตัวเอง เราก็ทำของเราอย่างนั้น เราจึงเล่าให้หมู่เพื่อนฟัง สำหรับนิสัยของเรานี้ชอบไปทางอดอาหาร เราว่าอย่างนั้น เพราะอาหารนี้มันเข้าไปธาตุขันธ์ ไปหล่อเลี้ยงธาตุขันธ์ให้มีกำลัง ความเพียรก้าวไม่ออกนะ สติก็ไม่ดี ผิดพลาด ๆ ฉะนั้นจึงหันยิ่งฉันทันมากฉันทันอิมเท่าไร การร่งวงเหงาหวานอนกับ ความซี้เกียจไปด้วยกัน เห็นชัด ๆ จึงต้องได้ตัดกันเรื่อย ๆ

อดอาหารหลายวันเท่าไรเรื่องความเพียรไม่ต้องบอก เป็นไปในตัวตลอดเวลาเลย เป็นอย่างนั้นนะ มันช่วยกันภายในตัว ตั้งแต่พรรษา ๗ แหละออกจากเรียนก็ขึ้นเวทีเลย ถึงพรรษา ๑๖ ล่วงไปแล้ว จนกระทั่งถึงจะเป็นพรรษา ๑๗ เดือนพฤษภาคม วันที่ ๑๕ ปี ๒๔๙๓ นั้นละลงเวที เรื่องเหล่านี้ปลดเองนะ อดอาหารก็ไม่อด ฉันทันธรรมดาเรื่อย จะว่าตั้งสติตั้งตั้งอะไร แน่ ๆ มันก็บอกในตัวเสร็จแล้ว ในนั้นเสร็จ เรียกว่า วุสิต พุทฺทมจริยํ บอก

ในตัวเสร็จหมดเลย เสร็จแล้วงานที่เป็นข้าศึกอันใหญ่หลวงในภพชาติตายกองกันนี้ มาเสร็จในขณะนี้ นั่น มันบอกในตัวเสร็จเลย ขาดสะบั้นไปหมดขึ้นชื่อว่าสมมุติไม่มีเลย เหลือแต่ธรรมชาติล้วน ๆ มันก็รู้ประจักษ์อยู่นั้นแล้ว นั่นใครไปบอกใคร สนุทธิฐิโก บอกแล้วนั้น

พระพุทธเจ้าองค์ไหนจะไปหารับรอง ดังที่พระเทศน์ ๆ ปลา ๆ มาสอนขึ้นธรรมาสน์อวดโง่ให้เขาฟัง ใครเป็นพระอรหันต์ต้องมีพระพุทธเจ้ารับรองเสียก่อน โอ้ย ขายชี้หน้าที่สุดเลยพระองค์นี้ วาจันเลยเรา เราพูดตรง ๆ ไม่เคยปฏิบัติ พูดเอางู ๆ ปลา ๆ นี้ปฏิบัติมาแล้วนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างปฏิบัติมาแล้ว สนุทธิฐิโก เป็นลำดับตั้งแต่จิตสงบเข้าไปเป็น สนุทธิฐิโก ไปตลอด ๆ เรื่อย รู้ด้วยตัวเอง ๆ เป็นลำดับจนกระทั่งถึงกิเลสขาดสะบั้นลงไปจากใจจำขึ้นมาแล้ว นี่ละ สนุทธิฐิโก สุดยอด ไปหาพระพุทธเจ้าองค์ไหนมารับรอง ท่านบอกแล้วว่า สนุทธิฐิโก พระวาจาพระพุทธเจ้ารับสั่งอย่างเด็ดขาด มอบให้เลย สนุทธิฐิโก จะรู้ผลของงานตัวเองปฏิบัติมาได้มากน้อยเพียงไรตลอดทั่วถึง จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น สนุทธิฐิโก ขึ้นสุดยอดก็ประกาศข้างขึ้นมาเลย นั่น เป็นอย่างนั้นละการประกอบความเพียร

เราอยากเห็นบรรดาชาวพุทธ เฉพาะอย่างยิ่งพระกรรมฐานเราปฏิบัติภาวนา ให้ได้เห็นความสง่างามภายในใจ สิ่งภายนอกจะตกแต่งเท่าไรงามเท่าไรก็สกปรกเท่านั้นแหละ เรื่องของกิเลสแข่งธรรม เอาให้สวยให้งาม ชัดดูสีอะไรให้เรียบ ออกเป็นแสงแพรวพราว ๆ ก็ว่าสวยงามที่สุด สะอาดที่สุด นี่สกปรกที่สุดในสายตาของธรรม ไม่มีอะไรเกินธรรม จะทำให้สวยงามขนาดไหนก็เป็นสวยงามของกิเลสแข่งธรรมต่างหาก แข่งไปเท่าไรก็คือกิเลสเหมือนมูตรเหมือนคูเอาไปแข่งที่ไหนก็คือมูตรคูอยู่นั้นแหละ ทองคำทั้งแท่งอยู่ที่ไหนก็เป็นทองคำ นั่น แข่งไม่แข่งก็เป็นทองคำ

นี่เป็นธรรมทั้งแท่ง ๆ อยู่ในหัวใจ อยู่ที่ไหนมองเห็นจำอยู่ตลอดเวลา เอาอะไรมาแข่งวะ อันนั้นดีอันนี้ดี ตกแต่งให้สดสวยงดงาม มันไม่สิ้นสุดเรื่องของจิตนี้ ตกแต่งนั้นตกแต่งนี้ ตัวหัวใจเองไม่เคยตกแต่งเจ้าของละซี ตกแต่งอันนั้นให้ดีอันนี้ให้ดี ได้อยู่ได้อาศัยแล้วภูมิใจนิดหนึ่ง ภูมิใจกับเรื่องของกิเลสที่จะติดดินหาความทุกข์เข้ามาใส่ตัวเองเพิ่มเข้าอีกนั้นแหละไม่ใช่อะไร โลกจึงไม่มีเวลาสิ้นสุด หมุนอยู่เหมือนกังหัน นี่ละโลกของกิเลสหมุน ใครจะมีความสุขเพราะเรื่องหมุนไปตามกิเลสอย่างหวัง ตายทิ้งเปล่า ๆ ให้หมุนเข้ามาทางธรรมจะมีที่ยุติ ๆ เข้าไปเป็นลำดับลำดับ

เรื่องภาวนาเป็นของเล็กน้อยเมื่อไร โธ ไม่มีชินมีชากับสิ่งใดในโลกอันนี้ว่างั้นเลย ลงธรรมชาตินี้เข้าถึงใจเต็มสัดเต็มส่วนแล้ว ไม่มีความชินชากับสิ่งใดในสามแดนโลกธาตุซึ่งเป็นแดนสมมุติ อันนั้นแดนวิมุตติเข้ากันไม่ได้เลย จำอยู่ตลอดเวลา จึงได้เทศน์เสมอความพากเพียรทางด้านจิตตภาวนา เฉพาะวัดป่าบ้านตาด พระจะมาอ่อนแอความพากเพียรให้เห็นไม่ได้นะ โลเลโลกเลกไม่ได้ เตียวไล่หนีจากวัดเลย รำคาญตา สิ่งสำคัญงานสำคัญของ

พระที่จะรื้อถอนตนให้พ้นจากทุกข์คือความเลิกละมันไม่สนใจภายในใจจิตตภาวนา มีสติปัญญาเป็นสำคัญ ไม่สนใจ แล้วไปลู่ไปคลำภายนอกอันนั้นอันนี้ มันเป็นเรื่องของกิเลสหลอกไปแก้ความรำคาญ เข้าไปภายในไม่ได้

พอจ่อจิตเข้าไปภายใน ไฟกิเลสมันเผาเอาเสียหงายออกมาๆ ก็ไปทำงานนั้นแก้รำคาญ ไปหาทำงานนั้นงานนี้ เราดูรู้หมดนะนี่ ไปทำงานป้อกๆ แปะกๆ อะไรแก้รำคาญ มันเข้าไปภายในไม่ได้ นี่เคยเข้าแล้วนี่จึงได้พูดละซิ มันเข้าไม่ได้เท่าไรยังเข้าๆ ปิดกันเสียจนกระทั่งกิเลสหมดบลงๆ เรามันอยากคิดอยากปรุงจนอกจะแตกก็เคยพูดให้ฟังแล้ว สติเป็นสำคัญ มันจะใหญ่โตขนาดไหนคลื่นมหาสมุทรทะเลหลวง สู้คลื่นสติไม่ได้ สติเป็นทำนบใหญ่ก้อนอยู่ มันอกจะแตกก็ตามไม่ให้คิด สติจับไว้ๆ ตลอด สุดท้ายมันก็สงบตัวลงนั้น ทำแล้วนะเหล่านี้ ทำหมดแล้ว พอสงบตัวลงก็เห็นเป็นความสบาย ที่นี้เห็นคุณค่าก็ขยับทางนี้ให้หนักเข้าๆ ทางนั้นก็ค่อยระงับลงๆ

จิตใจไม่เคยสงบก็สงบ ไม่เคยผ่องใสก็ผ่องใส แล้วสว่างขึ้นเรื่อยๆ ทะนุบำรุงไปด้วยความเพียร มีสติเป็นพื้นฐานสำคัญตลอด จึงค่อยเจริญขึ้นๆ นี่จิตได้รับการบำรุงรักษาเรารักษาตั้งแต่ภายนอก บำรุงแต่ภายนอกนะ โลกสงสารเป็นอย่างนั้น มองไปที่ไหนมันดูไม่ได้ว่างั้นเลย ถ้าเอาธรรมดูโลกดูไม่ได้ เข้ากันไม่ได้เลย ต้องเป็นแบบหุหนวกตาบอด ก็โลกเขาเป็นอย่างนั้นจะให้เขาเป็นยังไง เนอะ จับบีบเดียวเท่านั้นมันก็ปล่อยกัน ไม่เป็นอารมณ์ เห็นอะไรๆ เห็นไปรู้ไปธรรมดาๆ ไม่ติดไม่ข้องกับสิ่งที่เห็นทั้งดีทั้งชั่ว ผ่านไปๆ ด้วยความพอตัวๆ ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีที่ตำหนิตัวในหัวใจตัวเองแล้ว ดูอะไรมันก็สนุกดูถ้าว่าสนุกนะ ไม่มีอะไรได้เสียจากการได้เห็นได้ยินได้ฟังไม่มี จิตใจก็ค่อยสว่างขึ้นเรื่อย

เฉพาะผู้ที่ควรจะตัดดวงเอามรรคผลนิพพานได้อย่างสมใจก็คือพระกรรมฐาน พระปฏิบัติ นี่เป็นอันดับหนึ่ง เป็นแนวหน้า ถ้าว่าออกสงครามก็เรียกว่าออกหน้าทัพเลยเทียว จิตตภาวนาเป็นสำคัญ เร่งเข้าไปๆ จิตนี้จะเห็นความแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นเรื่อยๆ และเหยียบสมมุติทั้งหลายไปเรื่อย สูงขึ้นเรื่อยๆ ต่อไปก็ปล่อยหมดโดยสิ้นเชิง ขึ้นชื่อว่าสมมุติไม่มีอะไรเหลือติดใจเลย เหลือแต่วิมุตติ หรือเรียกว่าเป็นธรรมชาติ เรียกอย่างนั้นเหมาะกว่า เท่านั้นพอ

อยู่ไปวันหนึ่งๆ มีดกับแจ้ง ก็เห็นไปดูไปอย่างนั้น เป็นอารมณ์อะไรกับเขา มีดแจ้ง เขามีมาตั้งแต่กับแต่กับปีไหน วันนั้นเดือนนั้นปีนั้นก็ตั้งสมมุติมาแต่กับปีไหนกับปีไหน ตั้งไว้เพื่อเข้าอกเข้าใจกัน ปฏิบัติหน้าที่การงานอะไรๆ ถูกต้องตามสมมุติวันที่เท่านั้น เดือนนั้นปีนั้น เวลาเท่านั้นเท่านั้นตั้งเป็นระยะๆ เพื่อประกอบหน้าที่การงาน ความเคลื่อนไหวไปมาของตนได้ถูกต้อง ความจริงก็มีเท่านั้นแหละ เวลาตั้งเข้าไปในจิตนี้ไม่มีกลางวันกลางคืน มีดแจ้งเท่านั้นๆ ทางนี้ดูข้าศึกอยู่กับใจ มันจะแสดงขึ้นมากน้อยแสดงอยู่กับใจ ที่เรียกว่า

มหาเหตุ กิเลสตัณหาตัวพินตัวไฟอยู่ที่ใจ เอ้าตั้งจ่อเข้าไป จิตตภาวนานี้คือน้ำดับไฟ ดับลงไป ๆ หนักมือเข้าไป ทางนั้นติดดินมาก ทางนี้บังคับมากเข้า ๆ มันก็เห็นฤทธิ์ของมันและกันสุดท้ายมหาเหตุเห็นฤทธิ์ของสติปัญญา ศรัทธา ความเพียรของเราเป็นลำดับลำดับ ทีนี้หนักเข้าละซิ จิตก็ค่อยสว่างไสว ความมกถ่วงของใจที่ออกจากกิเลสมาบีบบังคับนี้ค่อยเบาลง ๆ จิตค่อยเบาขึ้น ๆ เบาขึ้นเรื่อย ๆ

พูดให้ฟังตั้งแต่ต้น จิตของสามัญชนธรรมดาทั่ว ๆ ไปสามแดนโลกธาตุนี้ มีกามกิเลสเป็นมหาอำนาจครอบไว้หมดเลย กามกิเลสราคะตัณหาครอบหัวใจไว้ทุกดวง ไม่ว่าสัตว์ว่าบุคคลครอบไว้หมด อันนี้เป็นมหาอำนาจมาก ไม่มีโลกใดหัวใจใดจะคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นภัย มันพาติดพาตื้นไปไหน ก็ตื้นไปตามมันอย่างนั้นละ พอได้ธรรมจับเข้าไปมันมีเครื่องต้านทานต่อสู้กัน มันก็เห็นฤทธิ์เห็นเดชกัน ตัวนี้มันก็ค่อยเบาลง ที่จะเบาลงก็การพิจารณาทางด้านกรรมฐาน ๕ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ หมุนเข้าไปภายในตัวของเรา ป่าช้าผีดิบป่าช้าผีตายอยู่ในตัวของเราหมด

ป่าช้าผีตายก็สัตว์โลกทั้งหลายที่เอามากินในพุงของเรานี้ป่าช้าผีตาย อยู่ในป่าช้าผีสดคือตัวของเรานี้ มันอยู่ด้วยกันอย่างนี้ พิจารณาอันนี้เข้าไป เรื่องของจิตใจที่จะให้มันปล่อยวางพิจารณาลงไป เอา มันสวยตรงไหนงามตรงไหนดู เอาธรรมจับ ๆ จับมันจะลบล้างไปหมด ความสวยงามไม่มีในโลกนี้ มีแต่กิเลสเสกสรรเท่านั้น ธรรมแล้วไม่มีความสวยงาม มีแต่สิ่งที่จะต้องปล่อยให้หมด ปล่อยออก ๆ เมื่อปล่อยออกหมดโดยสิ้นเชิงแล้วที่นี้หมดภาวะ

เพราะฉะนั้นจิตของพระอนาคามีผู้สิ้นราคะตัณหาแล้วจึงเป็นจิตใจที่ติดขึ้น จิตใจของโลกทั้งหลายมีแต่ถูกถ่วงลง ๆ พอใจ ๆ จากความมกถ่วงของกิเลสตัวนี้แหละมันตกลง ๆ ๆ ทีนี้พอชำระด้วยวิธีการตั้งที่กล่าวมานี้ป่าช้าผีดิบป่าช้าผีตายนี้เป็นต้นนะ เอาอันนี้เป็นสนามรบ พิจารณาเรื่องอสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา ป่าช้าผีดิบป่าช้าผีตายอยู่ในตัวของเรา แยกอันนี้ออกไปป่าช้าภายนอกเข้ามาป่าช้าภายใน เมื่อหายสงสัยป่าช้าภายนอกแล้วหมุนเข้ามาสู่ป่าช้าภายในเป็นป่าช้าอยู่นี้หมด พิจารณาจนกระทั่งอันนี้เบาลง ๆ จิตจะค่อยดีขึ้น ๆ

พอตัวนี้ขาดบีบเท่านั้น ราคะตัณหาอยู่ในชั้นอนาคามี พออันนี้ขาดบีบจิตนี้จะติดขึ้นเลย ไม่มีคำว่าลง แต่ก่อนมีแต่ลงทำเดียว พอจิตขาดอันนี้แล้วติดขึ้นเรื่อย เพราะฉะนั้นพระอนาคามีจึงเกิดในสุทธาวาส ๕ ชั้น อวิหา อตปปา สุทสสา สุทสสี อกนิชฐา นี้เป็นสถานที่เกิดของพระอนาคามี เลื่อนชั้นไปเรื่อย ให้ลงไม่มี ขึ้นเรื่อย ๆ ถึงอกนิชฐาก้าวเข้าสู่ นิพพาน หมดสมมุติโดยประการทั้งปวง นี้ละติดขึ้นเรื่อยนะ อนาคามีไม่มีคำว่าลง ตั้งแต่สอบได้ระดับถ้าพูดแบบโลกเขา ตั้งแต่ ๕๐% ไปแล้วได้ระดับแล้ว ทีนี้ค่อยขยับ ๖๐-

๗๐% เรื่อยๆ หมุนละเอียดเข้าไปๆ หมุนคล่องตัวเข้าไป หมุนขึ้นนะ ละเอียดเข้าไปๆ รั้ว
ชุดๆ

จนกระทั่งอันนี้หมดโดยสิ้นเชิง พออันนี้หมดโดยสิ้นเชิงนิพพานอยู่ที่ไหนไม่ต้อง
ถาม เลยกอนิขฐาปัฏฐาก็คือนิพพาน หมดสมมุติโดยประการทั้งปวงแล้ว นั่นคือนิพพาน
หมด ทุกอย่างหมดโดยสิ้นเชิง ธาตุชั้นธัญยังเหลือแต่ลมหายใจเท่านั้น วันหนึ่งๆ อยู่ไปกินไป
นอนไปเท่านั้น มีดกับแจ็กเป็นของเก่ามาตั้งเดิม เราไม่ไปหมายเราก็อยู่สบายๆ เท่านั้นเอง
นั่นละการปฏิบัติธรรม ถ้าปฏิบัติจริงจึงเห็นอย่างที่ว่านี้ เห็นออกไปโดยลำดับ ความแปลก
ประหลาดของใจจะเห็นขึ้นเรื่อยๆ แต่ก่อนมีแต่สิ่งสกปรกรกรุงรังทับถมมันไว้หมด เลยก
ถือเอานี้เป็นเครื่องประดับ เอาจูตรเอาคุณประดับตัวว่าเป็นของสวยของงาม งามขี้หมา
อะไร เอาธรรมจับปี่นี้ขาดสะบั้นไปหมด ไม่มีอะไรงาม ธรรมเท่านั้นงาม เหนือไปหมด
ธรรม

นี่การปฏิบัติถ้าเอาจริงเอาจัง ธรรมะพระพุทธรูปเจ้านี้ อกาลิโกๆ สดๆ ร้อนๆ
ตลอดเวลา ใครปฏิบัติเมื่อไรไม่ว่าตัวชั่วเป็นขึ้นขึ้นมาจากการปฏิบัติของตัวเองนั่นละ การ
สร้างบาปสร้างเมื่อไรเป็นบาปเมื่อนั้น ใครอย่าทำอะไรครีอะไรล้ำสมัย ตัวเราตัวศรีตัว
ล้ำสมัยวิ่งตามกิเลสตัณหาแหละ ตัวศรีมากล้ำสมัยมาก ถ้าธรรมแล้วดีดีขึ้นซิ แก่ไขตัวเอง
ไปเรื่อยๆ แล้วจะสว่างไสวขึ้นไปเรื่อยๆ เมื่อถึงขั้นแปลกประหลาดอัศจรรย์ตัวเองแล้ว
ตั้งแต่ขั้นจิตว่างไปละ จิตขุลงมุนวุ่นวายกับราคะตัณหาอสุภะอสุภังนี้หมุนขุลงมุน เรียกว่าถ้า
เป็นนักมวยเข่าวงในกัน ชั้นนี้เป็นชั้นเข่าวงใน ไม่มีวันมีคืนเหมือนกัน หมุนตัวๆ

พออันนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้วจากนั้นก็ขึ้นว่างไป อันนี้ก็ค่อยหมดไป มันไม่ว่าง
ทีเดียวนะ ด้านวัตถุนี้ฝึกซ้อมกันละเอียดเข้าไปๆ จนกระทั่งว่าง วัตถุไม่มี แล้วจะพิจารณา
อสุภะอสุภังได้ที่ไหน ไม่มีวัตถุ ตั้งพิดับพร้อมๆ จะไปแยกแยะให้เป็น อนิจจัง ทุกข์ อนต
ตา หรืออสุภะอสุภังได้ยังไง ตั้งพิดับพร้อมๆ จากนั้นก็ว่างภายในจิต เมื่อว่างแล้วก็มี
ตั้งแต่อาการของจิตที่เกิดดับๆ สังขาร สัญญาชั้นธัญ สังขารชั้นธัญนี้สำคัญมากมันดีขึ้นมาจาก
จิต ดุมนัน มันเกิดอะไรๆ เกิดแล้วดับๆๆ ดีชั่วเกิดแล้วดับทั้งนั้นๆ ดูอยู่ภายในนี้วงแคบเข้า
มา

ส่วนวัตถุทั้งหลายที่จะพิจารณาเป็นอสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา ไปในสิ่ง
เหล่านี้เรียกว่าหมดปัญหา ผ่านไปอย่างนี้ละ อสุภะอสุภังนี้นักกรรมฐานต้องหมุนตัว
ตลอดเวลา แต่เวลามันผ่านมันก็ผ่านอย่างนี้แหละ อสุภะอสุภังเหล่านี้ไม่มี ดับ หมด วัตถุ
หมด เหลือแต่อากาศธาตุว่างเปล่าอยู่ในบริเวณจิต แต่จิตยังไม่ว่าง อาการของจิตนี้ว่างไป
หมด นั่นละที่ว่ามิแต่ความอัศจรรย์ตัวเองเป็นลำดับลำดับไป นี่เราก็เคยพูดให้ฟังแล้ว เเดิน
จงกรมรำพึงอยู่วัดดอยธรรมเจดีย์ตอนเช้า ตอนเดือนสามนั้นละ

เดินจงกรม โอโห อัจฉริยะตัวเอง มันก็ถึงใจเหมือนกันนะ มองดูที่ไหนมันว่างไปหมดเลย โอโห จิตของเราทำไมถึงสว่างไสวถึงว่างเอาขนาดนี้ อัจฉริยะขนาดนี้เขี้ยวน้ำ อัจฉริยะตัวเอง อะไรไม่มี ต้นไม้ภูเขาไม่มี ความว่างนี้ครอบคลุมไปหมดเลย ต้นไม้ภูเขา แม้ที่สุดภูเขากลับที่เราเดินจงกรมนั้นก็ไม่มี มันว่างไปหมด ด้วยอานุภาพของความว่างของจิตนั้นแหละ มันครอบคลุมไปหมด วัตถุเลยไม่มี ความว่างครอบคลุมไปหมดเลย พระธรรมท่านกลัวเราจะติด เพราะเราแปลกประหลาดอัจฉริยะตัวเองแล้ว ติดแล้วนั้น ยังไม่รู้ว่าตัวติด ยังภูมิใจ โถ จิตเราทำไมถึงอัจฉริยะเอาขนาดนี้เขี้ยวน้ำๆ นี้อยู่ในขั้นว่าง แต่มันว่างภายนอก ยังไม่ว่างภายใน

สักเดี๋ยวธรรมท่านก็เตือนขึ้นมา นีละธรรมเตือนขึ้นกับจิต ถ้ามีจุดมีต่อมแห่งผู้รู้อยู่ที่ไหนนั่นแลคือตัวภพ นั่นบอกแล้วนะ จุดก็คือจุดผู้รู้ต่อมผู้รู้นั้นแหละ นั่นละคือตัวภพ ถ้ามีอันนี้อยู่ที่ไหนนั่นแลคือตัวภพ ยังมีอยู่ ความหมาย โอ้เราแทนที่จะแก้ในเวลานั้นได้แก้ไม่ได้ ングไปเลย หนุนไปอำเภอบ้านฝื่อ ศรีเชียงใหม่ เข้าไปลึกๆ ไปองค์เดียวทั้งนั้นแหละ แยกปัญหาอันนี้แหละ จุดต่อมนี้ไป กลับมามาปลงที่นั่นละ มาปลงที่เก่า เวลาอันนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้ว อ้อ จุดต่อมอันนี้เอง คือจุดหมายถึงดวงจิตที่มันสว่างไสวเป็นจุดแห่งความสว่าง หรือต่อมแห่งความสว่าง นั่นแหละตัวภพยังมีอยู่นั้น ความหมายว่างั้น

ทีนี้เราจะทราบชัด เวลามันผ่านมาแล้วไอ้จุดแห่งความสว่างขาดสะบั้นลงหมดเลย ความสว่างอันนี้จึงเท่ากับกองขี้ควายกองหนึ่ง ความสว่างอันหลังนี้ที่เป็นหลักธรรมชาติของจิตที่บริสุทธิ์ล้วนๆ แล้วครอบคลุมไปหมด อันนี้เป็นสว่างอะไรพูดไม่ได้ อัจฉริยะเกินคาดไปแล้ว ความสว่างอันที่ว่าอัจฉริยะมันเป็นเหมือนกองขี้ควายไปแล้วนั้น เป็นยังไงจิตดวงเดียวตำหนิตัวเองมันยังตำหนิได้ใช้ไหมละ เมื่อมันสูงกว่านั้นมันก็ตำหนิที่ต่ำกว่านั้นได้ นี่มันก็มาปลงกันที่นั่น ทีนี้พอจุดต่อมแห่งผู้รู้ขาดสะบั้นลงไปปั๊บ ความว่างอันหลังนี้เป็นความว่างที่บริสุทธิ์ จำขึ้นมาอยู่ที่ได้อันนี้ครอบคลุมเอาไว้ พออันนี้ขาดลงไปแล้วอันนั้นจำขึ้นมา อันนี้เลยเป็นเหมือนกองขี้ควายไป

นี่ละอัจฉริยะตัวเองมันถึงขนาดนั้น ติดนะ อัจฉริยะนี้ก็ติด เพราะฉะนั้นท่านถึงเตือน ถ้ามีจุดมีต่อมแห่งผู้รู้อยู่ที่ไหนนั่นแลคือตัวภพ นั่นแหละท่านเตือน มันก็จับไม่ได้ กลับมาก็มาปลงที่เก่านั้นแหละ ถึงได้รู้ อ้อ พอธรรมชาติอันหลังนี้ คำว่าว่างอันหลังนี้มันไม่ได้ว่างในสมมุติ ว่างนอกสมมุติละซี เหล่านี้มันว่างอยู่ในสมมุติ อันนั้นว่างขึ้นมาแล้วหมดปัญหา ตั้งแต่นั้นมาไม่มีปัญหาข้อขัดข้องอะไรๆ ที่จะพิจารณาอีก ไม่มี ขาดสะบั้นไปในปัจจุบัน เสร็จเลย พร้อมสมบูรณ์บริบูรณ์เต็มที่ ไม่ได้แก้ไขตัดแปลงอะไรอีกแล้ว

นั่นละอำนาจแห่งการบำเพ็ญจิตใจ ใจดวงนี้พร้อมที่จะเลิศเลอ พร้อมที่จะเลวร้ายนะ ถ้าได้ธรรมเข้าไปประดับประดาช่วยแนะนำรักษายับยั้งตัวเองแล้ว จิตนี้จะค่อยดีขึ้นๆ

ถ้าปล่อยให้เลยตามเลยเอาแต่ความชั่วช้าลามก ความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา นำหน้า แล้วจมไปตลอด ๆ ก็กัปก็กัลป์ก็ตายกองกันอยู่อย่างนี้แหละ ไม่มีที่จะฟื้นตัวขึ้นมาได้ จึงขอให้พากันดูจิตนะ การภาวนาเป็นของสำคัญมาก เราดึงออกมาจากหัวใจเราเป็นตัวประกันเลยเชียว ที่พูดทั้งหมดนี้อยู่ในใจนี้หมดแล้ว ผ่านมาหมดทุกอย่างแล้ว

จึงได้มาประกาศให้พี่น้องทั้งหลายทราบ หรือว่าโกหกหรือ หรือว่าโอ้อวดหรือ ความเมตตาครอบโลกธาตุยังมาถือว่าเป็นโอ้อวดอยู่หรือ การพูดเหล่านี้พูดด้วยความเมตตาณะ เราไม่ได้พูดเพื่ออยากโอ้อวด โอ้อวดหาอะไร การโอ้อวดเป็นส่วนเกิน คำสรรเสริญนิทานเป็นส่วนเกินทั้งนั้น ธรรมชาตินั้นเป็นความพอดีแล้วด้วยความสมบูรณ์ พูนผลอันเลิศเลอ แล้วเอาอะไรไปเพิ่มเข้าอีกล่ะ สรรเสริญก็ส่วนเกิน นิทานส่วนเกิน ปิดออกหมด โดยหลักธรรมชาติหากปิดเอง ๆ พอถึงขั้นพอตัวแล้วไม่มีอะไรติดละ ไม่ติดกับอะไรทั้งนั้น พากันจำเอา ให้พากันไปปฏิบัติ

การตั้งสติเป็นของสำคัญให้สังเกตตัวเอง นักภาวนานี้มักจะถูการผ่อนอาหารนะ ดูซิพระวัดนี้มาฉันครบองค์เมื่อไร เราก็เพียงบอกเล่าเท่านั้นเอง สำหรับนิสัยของเราชอบทางนี้ ๆ ท่านไปทำ ท่านก็ถูกท่านก็เลยชอบ สุดท้ายพระวัดนี้ไม่เคยฉันจึงหันครบองค์นะ ขาดไปวันละหลายองค์ ๆ นะ พอองค์นี้มาฉัน เอา องค์นั้นหายเจ็บไปแล้ว หายเจ็บไป เพราะท่านเร่งความเพียรของท่าน เนื่องจากวัดนี้เป็นวัดพื้นฐานแห่งการภาวนา เราไม่ให้ลดเลยนะ ถึงเราช่วยชาติบ้านเมืองเราก็ช่วยเป็นเรื่องของเรา แต่พระนี่ให้แน่นหนามั่นคงทางด้านจิตตภาวนา เพราะหัวใจของเราแน่นอยู่กับธรรมประเภทนี้ตลอดอยู่แล้ว เราจะไปร่วมมืออะไรกับพระกับเณร ต้องเข้มข้นตลอดเวลา เพราะหัวใจพาให้เข้มข้น

งานการอะไรก็ให้ทำ เวลาจำเป็นก็ทำเสียนิด ๆ หน่อย ๆ ไม่ถือว่าเป็นความจำเป็น ความจำเป็นแท้คือสติกับจิตกับปัญญาหมั่นกันอยู่ตลอดเวลา นี่คือการจำเป็นของนักภาวนา พระวัดนี้ให้ทำอย่างนั้น ให้ตั้งหน้าตั้งตาภาวนา อะไรจะมีจะหมดจะยังเป็นเรื่องสมมุติ ไปสนใจกับเขาอะไร สำคัญที่มันบกพร่องตรงไหนสมบูรณ์ตรงไหนอยู่ที่ใจ ตัวมหาเหตุดูตรงนั้น แก้ไขตรงนั้น พอตรงนี้พอแล้วอะไรพอหมด จะมีจะกินอะไร ๆ ไม่สนใจ วันหนึ่ง ๆ อยู่ง่าย กินง่าย นอนง่าย ไปง่าย ตายง่าย คือจิตที่บริสุทธิ์แล้วง่ายทั้งนั้น ไม่มีอะไร ตั้งแต่จิตมีธรรมในใจไปเริ่มลดหย่อนภาระทั้งหลายเหล่านี้ลง ๆ ๆ จนกระทั่งถึงขั้นบริสุทธิ์ ปล่อยหมดโดยสิ้นเชิง นั่นละอำนาจของจิต จำเอานะ เอาละวันนี้เทศน์เพียงเท่านั้น

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz